

Vinkkejä palvelusuunnitelman työstämiseen:

(alle 16v - iän ja elämäntilanteen mukaan)

1) Miksi palvelusuunnitelma tehdään?

Palvelusuunnitelma kokoaa lapsen asiat yhdeksi kokonaisuudeksi ja antaa kootusti sekä perheelle että kunnalle tietoa henkilön tilanteesta nyt ja lähitulevaisuudessa

- käydään läpi nykyinen elämäntilanne ja se, missä asioissa on lapsen/nuoren vammaisuudesta johtuvaa avun/tuen tarvetta
- käydään läpi mahdolliset muutokset tulevat ja ajatellut elämänmuutokset (esim. siirtymävaiheet päivähoitoon tai kouluun lähteminen sekä asumisen tuen tarpeet)
- suunnitellaan yhdessä tiedossa olevat muutosvaiheet ja sovitaan toimenpiteet niiden toteuttamiseksi
- katsotaan tulevaisuuteen (iästä johtuen, mitä pienempi lapsi sen pienemmillä askeliilla eteenpäin)

2) Käytännöt

Palvelusuunnitelma palaveri – mitä tulee tietää?

Palvelusuunnitelma tulee tehdä aina henkilön itsensä ja hänen läheistensä kanssa yhteistyössä.

Erityishuolto-ohjelma laaditaan niistä palveluista, jotka tulevat kehitysvammalain kautta. Etukäteen kunnan työntekijän tulee perheelle selvittää, mietitäänkö samassa palaverissa myös nämä erityishuollon asiat (josta myöhemmin tehdään erityishuolto-ohjelma päätös). Jos kunnan työntekijä tätä ei tuo esille, sitä voi itse myös toivoa. Näin henkilön itsensä ja perheen näkökulmasta voidaan kaikki hoitaa yhdellä palaverilla ja käydä läpi nämäkin asiat, koska ne ovat osa palvelusuunnittelua. Lähtökohta on kuitenkin se, että henkilön ja hänen läheistensä tulee tietää mistä asioista keskustellaan. Erityishuolto-ohjelmasta tehdään erillinen hallinnollinen päätös, josta päättää nk. erityishuollon johtoryhmä (nimitys voi vaihdella kunnittain).

Palvelusuunnitelmalomakkeet etukäteen tutustuttavaksi

Etukäteen kannattaa pyytää kunnassa käytössä olevat lomakkeet tutustuttavaksi, jonka pohjalta voi asioihin tutustua. Periaatteessa on aivan sama mitä lomakkeita kunnassa käytetään. Pääasia on, että sinne tulee kirjattua kaikki ne asiat, mihin henkilö ja hänen läheisensä tarvitsevat arjessa tukea tai apua ja auttavat arkiselviytymisessä.

Missä palaveri järjestetään?

Vaihtoehtoja mm. lapsen hoitopaikka tai koulu, sosiaalityö, koti jne.

Ajankohta ja paikka sovitaan niin, että se käy erityisesti vanhemmille ja suurimmalle osalle oleellisia työntekijöitä

Ketä olisi hyvä olla mukana palaverissa?

Henkilö itse ja hänen läheiset saavat päättää, ketkä tähän palaveriin osallistuu.

- Ensisijaisesti lapsi/nuori ja hänen läheisensä
- Lapsen / nuoren tilanteesta käsin katsotaan järkevyys palaverissa mukana olosta, mutta mahdollisuuksien mukaan – lapsen asioista päättävien viranhaltijoiden on hyvä tavata lapsi, kenen asioista puhutaan!
- Jotta henkilön arki sujuisi mahdollisimman hyvin, palvelusuunnitelmapalaveri antaa hyvän mahdollisuuden kertoa kokonaistilanteesta ja luoda yhteisnäkemys arjen sujumisesta eri tahoilla – palaverin jälkeen kaikki tietävät kokonaistilanteen.
  - o mukana aina hyvä olla kunnan sosiaalityöntekijä tai se työntekijä, joka päättää kunnassa viranhaltija tasolla kehitysvammapalveluista
  - o mukana voi olla esim. työntekijä päivähoitosta, koulusta, iltapäivätoiminnasta, eri terapeutteja, kunnasta sosiaalityöntekijä ja kuntoutusohjaaja ja lapsen tilanteen mukaan myös muita työntekijöitä

3) Mitä tulee tietää palvelusuunnittelusta?

Kunnan työntekijällä on neuvonta, tiedotus ja ohjausvelvollisuus kaikkiin palvelusuunnitelmaan liittyviin palveluihin sekä oman kunnan palvelumahdollisuuksien liittyvissä asioissa.

Perheenä kannattaa miettiä etukäteen esimerkiksi seuraavia asioita:

- **mitkä elämässämme ovat hyvin? mistä halutaan pitää kiinni?**
- **mitkä ovat sellaisia asioita tai tilanteita perheen arjessa/juhlassa, johon vammainen perheenjäsenemme tarvitsee apua ja/tai tukea? ja miksi? miten asia olisi meidän mielestä ratkaistavissa?**
  - o esim. kotona, koulussa, matkat tai erilaiset siirtymistilanteet, vapaa-aika, ystävyys-suhteet...
  - o voi miettiä tilanteita esim. maanantaiaamusta viikon eteenpäin seuraavaan maanantaiaamuun: missä tilanteissa tulee haasteita ja missä tilanteissa tarvitaan tukea/apua.
  - o vaikuttavatko eri vuodenaikojen vaihtelut tai vieras ympäristö tuen tarpeeseen ja haasteita selviytymisessä (kesä/talvi) – esim. havainnointi, liikkumisen haasteet, esteellisyys
  - o mitä enemmän asioita ja tahoja (esim. eri terapiat) on vammaisten perheenjäsenen elämässä mukana, sen helpompi on perheelle hahmottaa kokonaisuus. Siksi on hyvä pyytää nämä oleelliset henkilöt tai heidän näkemyksen asioista palaveriin osallistuvien tietoon – kuitenkin on aina henkilön ja hänen perheensä päätös mitä tietoja palaverissa jaetaan

4) Esimerkkilistaa asioista, mitä alle 16v henkilön palvelusuunnitelmassa ESIMERKIKSI voidaan ottaa huomioon:

(kaikista alla olevista palveluista löytyy lisätietoa Tukiliiton sosiaaliturvaoppaasta sekä alle 18v lapsen perheille Pikaopas palveluihin I:ssä – linkit alla)

- **Kuntoutusohjaus/avohuollonohjaus/sosiaaliohjaus**
- **kuka vastaa henkilön kuntoutuksesta (kotikunta, sairaala, kuntayhtymä jne)**
- **lapsen päivähoito ja sen järjestäminen – vaihtoehdot ja mahdollisuudet**
- **koulunkäynti ja sen sujuvuus**
  - o koulunkäyntiavustajan tarve
  - o koulumatkat
- **aamu- ja iltapäivähoito – mahdollisuudet ja vaihtoehdot**
- **loma-aikojen hoidon tarve**
- **tilapäishoito ja sen mahdollisuudet**
- **omaishoidontuki**
- **sopeutumisvalmennus – eri elämänvaiheissa**
- **vapaa-ajan toiminta ja sen mahdollistuminen: leirit, kerhot...**
- **tarvittavat hoitotarvikkeet esim. vaipat**
- **kuljetuspalvelu**
- **tulkkipalvelu**
  - o puhevammaisten viittomaopetus, puhetulkkipalvelut
- **asuminen ja siihen liittyvät ratkaisut**
  - o asunnon muutostyöt
  - o asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet
  - o palveluasuminen kotona
- **henkilökohtainen apu**
- **auto asiat**
  - o ajoneuvovero
  - o auton muutostyöt
  - o pysäköintilupa
  - o auton hankinta-avustus
- **ylimääräiset vaate- ja ravintokustannukset**

Tarvittaessa lisätietoja Kehitysvammaisten Tukiliitosta:

- Tukiliiton lakineuvonnan laajat nettisivut <https://www.tukiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/>
- Lakineuvonta sähköpostitse tai puhelimitse: <https://www.tukiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/lakineuvonta/>
- Sosiaaliturva ja -palvelut neuvontaa myös aluekoordinaattoreilta:

Aluekoordinaattori Salla Pyykkönen salla.pyykkonen@tukiliitto.fi